

BİLGİLERİMİZİ HATIRLAYALIM GRUP

Ortak bir amaç için insanların bir araya gelmesiyle oluşan topluluğa grup denir. Bireyler hayatları boyunca birbirinden farklı birçok grup içerisinde yer alır. İçinde yer aldığımız ilk grup ailedir. Bu grup aynı zamanda toplumun temelini oluşturan en önemli gruptur.

Gruplara örnekler: Aile, 5-A Sınıfı, İzci Kulübü, Satranç Kulübü, Okul Futbol Takımı, Sosyal Sorumluluk Grubu ...

GRUPLARIN ÖZELLİKLERİ

- İki veya daha fazla kişiden oluşur.
- Kısa ya da uzun süreli oluşabilirler.
- Üyeler arasında iş birliği, etkileşim ve iş bölümü vardır.
- Grup üyelerinin ortak bir amacı vardır.
- Üyelerinin grup içinde hak ve sorumlulukları vardır.

ROL

Bir kimsenin içinde bulunduğu grupta üzerine düşen görevdir.

ROLLERİN ÖZELLİKLERİ

- Rollerimiz içinde bulunduğumuz gruba göre değişebilir.
- Kişi aynı anda birçok role sahip olabilir.
- Rollerimizin bir kısmına doğuştan sahip olabiliriz. Örneğin; evlat, abi ya da kardeş olma rolümüz biyolojik özelliklerimizden kaynaklanır.
- Bazı rollerimizi isteyerek, çalışarak, başarı göstererek elde ederiz.

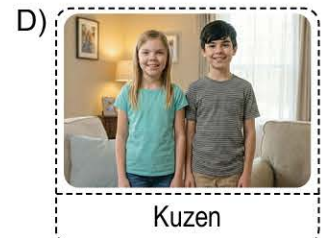
Örneğin; Takım kaptanı olmak, doktor olmak

Örnek Soru:

Azra, Hasan Tahsin Ortaokulu 5-A sınıfında okumaktadır. Okulunu çok seven Azra, derslerinde çok başarılıdır. Sıcakkanlı ve esprili kişiliği ile sınıfta da çok sevilmeştir. Geri dönüşüm ürünlerinden tasarım yapmaya meraklı olan Azra, belediyenin geri dönüşüm kulübüne üyedir. Burada hem geri dönüşüme katkı sağlamakta hem de farklı ürünler tasarlamaktadır.

Verilen bilgiye göre, aşağıdakilerden hangisi Azra'nın dahil olduğu gruplarda üstlendiği roller arasında yer almaz?

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

HAK

- Yasaların bireylere tanıdığı yetkilere ya da grup içerisinde herhangi bir işi yapma yetkisine hak denir.
- Haklarımız doğuştan kazanılabildiği gibi sonradan da kazanılabilir.
- Sahip olduğumuz haklar yasalarla güvence altına alınmıştır.

SORUMLULUK

Bir kişinin rolüne uygun davranmasına ve bulunduğu grup içerisinde görevlerini yerine getirmesine sorumluluk denir.

Önemli!

İçinde bulunduğumuz roller değiştikçe üstlendiğimiz roller, sorumluluklarımız ve haklarımız da değişiklik gösterir.

Grup ve Rol	Hak	Sorumluluk
 Ailede Çocuk	• Sağlıklı bir barınma imkânına sahip olmak. • Karar alınırken duygu ve düşüncelerimizi özgürce ifade etmek.	• Odamızı düzenli ve temiz tutmak. • Birlikte alınan kararlara uymak. • Ailemize karşı saygılı olmak.
 Mahallede Arkadaş	• Rahatsız edici davranışlara maruz kalmadan oynamak. • Ayrımcılığa uğramadan eşit hakka sahip olmak.	• Başkalarının haklarına saygılı olmak. • Oyun oynarken kurallara uymak.
 Okulda Öğrenci	• Sağlıklı bir çevrede eğitim almak. • Kütüphane ve laboratuvar gibi alanlardan faydalanmak.	• Dersleri dinlemek, ödevleri zamanında yapmak. • Sınıf arkadaşlarımıza saygılı olmak. • Sınıfımızı temiz tutmak.

ETKİNLİK 1

Aşağıda bazı gruplar ve bu gruplarla ilgili roller verilmiştir.

Verilen rolleri ilgili olduğu grup ile örnekteki gibi eşleştiriniz.

Roller

1 Öğretmen	2 Kuzen	3 Öğrenci
4 Anne	5 Teyze	6 Baba
7 Kaleci	8 Müdür	9 Kardeş
10 Teknik direktör	11 Sınıf başkanı	

Grup

Akraba	2
Okul	
Aile	
Futbol kulübü	

ETKİNLİK 2

Aşağıda verilen ifadelerin hak, rol ve sorumluluklarımızdan hangileri ile ilgili olduğunu örnekteki gibi yazınız.

	İfadeler	Hak - Rol - Sorumluluk
1	Eğitim almak	Hak
2	Ödevleri yapmak	
3	Öğrenci olmak	
4	Trafik kurallarına uymak	
5	Hastanede tedavi olmak	
6	Kardeş olmak	
7	Oyun oynamak	
8	Öğretmen olmak	
9	Okula zamanında gelmek	
10	Öğrenci kulüplerine üye olmak	

ETKİNLİK 3

Aşağıda verilen rollere ait sorumlulukları örnekteki gibi yazınız.

	Rol	Sorumluluk
1	Doktor	Hastaları tedavi etmek
2	Abi	
3	Sınıf nöbetçisi	
4	Baba	
5	Komşu	
6	Kaleci	
7	Öğrenci	
8	Öğretmen	
9	Polis	
10	Şoför	

ETKİNLİK 4

Verilen kavramları aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan alanlara uygun bir şekilde yazınız.

saygılı ve hoşgörülü	ülkemize	sorumlulukları
hakkına	kişilik	roller
		grup

- Diğer insanlara karşı olmak toplumsal barışa katkı sağlar.
- Ortak bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelen insanların oluşturduğu topluluğa denir.
- İnsanların sahip olduğu bulundukları gruba göre değişir.
- Temel haklarımız hakları olarak da bilinmektedir.
- Yasalara uymak karşı görev ve sorumluluklarımızdandır.
- Kişinin sahip olduğu rollerinin gereği olarak yapmak zorunda olduğu vardır.
- Herkes sağlıklı bir çevrede yaşama sahiptir.

ETKİNLİK 5

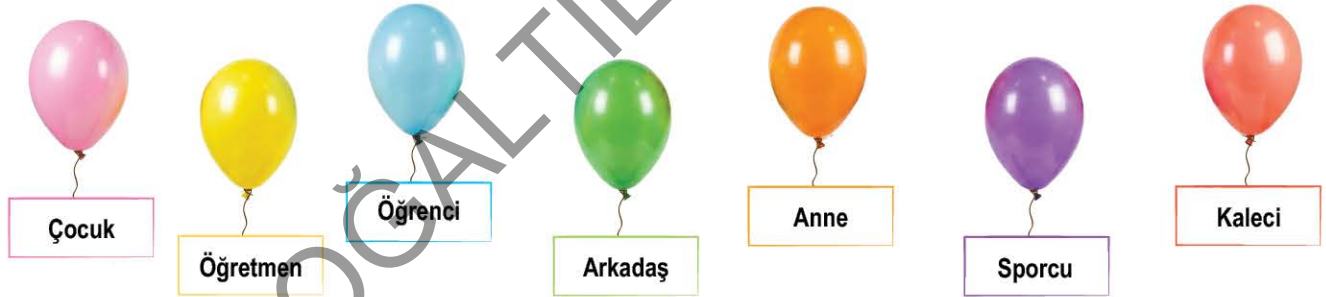
1983 yılı Konya doğumlu Armağan Uysal, Dokuz Eylül Tıp Fakültesine girdi. Fakültede tıp öğrencilerinin oluşturduğu tiyatro topluluğuna dâhil olarak üniversitedeki eğitim yaşantısı boyunca tiyatro çalışmalarını sürdürdü. Armağan Uysal, devlet hastanesinde Nörolog (Beyne bağlı hastalıkları inceleyen bölüm) olarak görev yapmakta ve "Nörolojide Güncel Yaklaşımlar" kitabı bulunmaktadır. 2013 yılında arkadaşlarıyla özel bir tiyatro grubu kurmuş ve gösterileri sonucu birçok ödül ve plaket almıştır. Hastalarının yaşantılarını anlatmak için yazıp yönettiği kısa filmi bulunan Uysal, evli ve iki kız çocuğa sahiptir.

Metinde verilen bilgiden hareketle Armağan Uysal'ın sahip olduğu rolleri aşağıda verilen boşluklara yazınız.

ETKİNLİK 6

Elif öğretmen, sınıfta oynanmak üzere bir oyun hazırlamıştır. Kağıtlara gruplarla ilgili bazı roller yazıp bu kağıtları uçan balonların iplerine bağlamıştır. Daha sonra öğrencilerinden birer tane balon alarak bu rolün hangi gruba ait olduğunu ve bu rolden beklenen davranışı söylemelerini istemiştir.

Aşağıda öğrencilerin seçtikleri roller verilmiştir. Buna göre öğrencilerin vermesi gereken cevapları isimlerinin karşısındaki boşluğa yazınız.

İsim	Roller	Grup	Beklenen Davranış
Seda	Çocuk		
Özgür	Öğretmen		
Ahmet	Öğrenci		
Fatih	Arkadaş		
Merve	Sporcu		
Aslı	Anne		
Mert	Kaleci		

ETKİNLİK 7

Aşağıda bazı öğrencilerin ifadelerine ve bu ifadelere uygun görsellere yer verilmiştir.

Verilen ifade ve görsellerden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Burak'ın rolü gereği hangi hakkı kullandığını yazınız.

.....

2. Murat'ın rolünü ve sorumluluğunu yazınız.

.....

3. Meral'in sahip olduğu roller ile hak ve sorumlulukları arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

.....

ETKİNLİK 8

Yanda 5. sınıf öğrencisi olan Sevda'nın sahip olduğu rollere ve bu rollerle ilgili ifadelerine yer verilmiştir.

Verilen ifadeleri inceleyerek Sevda'nın rolüne ait sorumluluk ya da hakları belirleyip numaralarını ilgili sepetin altına yazınız.

1. Annem ve babam tarafından çok sevilirim.
2. Okuldan gelince biraz dinlenip arkadaşlarımla oynarım.
3. Oyunda oynayacağım role ait metinleri ezberlerim.
4. Okul araç ve gereçlerinden yararlanırım.
5. Derslerimi dikkatli dinler, ödevlerimi zamanında yaparım.
6. Teneffüslerde bahçeye çıkar, hava alırım.
7. Kulüpte bazı konularda fikirlerimi söylerim.
8. Anne ve babama karşı nazik ve kibar davranırım.
9. Oyun oynarken kurallara uygun davranırım.
10. Düzenli ve sağlıklı bir şekilde beslenirim.

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Video
çözümleri

SÜREÇ İZLEME TESTİ

1. Aşağıda 5. sınıfa giden Elif'in bazı davranışlarına yer verilmiştir.

- Sabah kahvaltısını hazırlarken annesine yardım etmiştir.
- Sınıf başkanı olarak öğretmeninden aldığı duyuruyu arkadaşlarına iletmiştir.
- Takım arkadaşlarıyla uyum içinde antrenmana katılmıştır.
- Oyun oynarken kurallara uymayan arkadaşını nazikçe uyarmıştır.

Buna göre, Elif ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birden fazla grup içerisinde yer almaktadır.
- B) Aynı grupta farklı rollere sahiptir.
- C) Gruplarda sorumluluklarına uygun davranmaktadır.
- D) Tüm gruplarda aynı hakka sahiptir.

2. Şule'nin bir gün içinde yaptığı faaliyetler ile ilgili ifadelerinden bazıları şunlardır:

- I. Okul servisi yaklaşmak üzereyken kapıda hazır olurum.
- II. Dersi dikkatle dinler, ödevlerimi zamanında yaparım.
- III. Derste söz hakkı alır, düşüncelerimi söylerim.
- IV. Okuldan sonra mahallede arkadaşlarımla oyun oynarım.

Verilen faaliyetlerden hangileri Şule'nin okuldaki sorumlulukları arasında yer alır?

- A) I ve II
- B) I, II ve III
- C) III ve IV
- D) I, II ve IV

3. Aşağıda geniş bir aileden bazı kişilerin fotoğraflarına ve rollerine yer verilmiştir.

- Eş
- Baba
- Kayınbaba
- Dede

- Eş
- Anne
- Kayınvalide
- Nine

- Gelin
- Eş
- Anne

- Evlat
- Eş
- Baba

Verilen kişilerin rollerinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Bazı roller doğuştan elde edilmektedir.
- B) Bazı roller başarı gösterilerek kazanılmaktadır.
- C) Aile grubu içerisinde yaş ilerledikçe edinilen rol sayısı artmaktadır.
- D) Aynı sosyal grup içinde farklı roller üstlenilebilir.

4. 5-A sınıfı öğrencisi olan Mert, okulda ödevini yapmadığını hatırlamıştır. Teneffüste bir arkadaşının ödevinin aynısını defterine geçirmiş ve öğretmenine ödevini kendisinin yaptığını söylemiştir. Kantinden aldığı kekin ambalajını yere attığı için öğretmeni tarafından uyarılan Mert tekrar aynı davranışı yapmayacağına söz vermiştir.

Buna göre, Mert ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sorumluluklarını yerine getirmemektedir.
- B) Çevreyi koruma bilinci gelişmemiştir.
- C) Derslerinde başarısız bir öğrencidir.
- D) Okulda öğrenci rolüne sahiptir.

5. 5. sınıf öğrencisi olan Hamza okulunun futbol takımında liderliği üstlenmektedir. Antrenmanlara düzenli olarak katılan Hamza, turnuvalarda attığı gollerle adını duyurmuştur. Ayrıca takım içerisinde birbirine darılıp kırılan arkadaşlar genelde onun sayesinde bir araya geldiği için de öğretmenleri tarafından hep takdir almaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Hamza'nın dahil olduğu gruplarda üstlendiği roller arasında gösterilemez?

A) Öğrenci

B) Ara bulucu

C) Kaptan

D) Kaleci

6. 5-A sınıfında öğrenim gören Kerem ve Aydın, satranç turnuvasında karşı karşıya gelmiştir.
- Buna göre, Kerem ve Aydın'ın dâhil oldukları grupta üstlendikleri rol ve sorumlulukları aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?**

	Rol	Sorumluluk
A)	Öğrenci	Dersi dinlemek
B)	Gönüllü	Araştırma yapmak
C)	Oyuncu	Hile yapmamak
D)	Oyuncu	Sınıf kurallarına uymak

7. ➤ Aile içinde herkesin görevini yapması aile düzenini sağlar.
- Okulda öğrencilerin kurallara uyması derslerin verimli geçmesine yardımcı olur.
- Sınıf başkanının arkadaşlarını temsil etmesi sınıf içi sorunların çözümünü kolaylaştırır.
- Arkadaş gruplarında saygılı ve paylaşımcı davranmak arkadaşlıkların güçlenmesini sağlar.

Verilen bilgilerden çıkarılabilecek ortak yargı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Gruplarda her grup üyesinin rolleri farklılık gösterir.
- B) Gruplarda üstlenilen rollerin yerine getirilmesi toplumsal fayda sağlar.
- C) Gruplarda edinilen roller başarı ve emek gerektirir.
- D) Gruplar değiştikçe rollerimiz, hak ve sorumluluklarımız da değişir.

8.

Meryem

The sticky notes are:

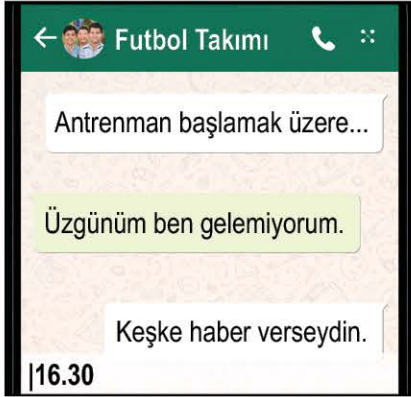
- Anne ve babamın evladıyım. (Flower symbol)
- Okulda öğrenciyim. (Triangle symbol)
- Kardeşimin ablasıyım. (Checkmark symbol)
- Tiyatro kulübünde oyuncuyum. (Star symbol)
- Çevre kulübünde gönüllüyüm. (Heart symbol)

Buna göre, Meryem'in hangi sembolle ifade ettiği rolleri doğuştan kazanılmış rollerine örnektir?

- A) ,
- B) ,
- C) ,
- D) ,

9, 10 ve 11. soruları aşağıdaki görsellere ve mesajlara göre cevaplayınız.

Aşağıda 5-A sınıfında okuyan Murat'ın telefon galerisinde yer alan pazar günü planı dahilinde çekildiği fotoğraflara ve bazı mesajlarına yer verilmiştir.

9. Aşağıdakilerden hangisi Murat'ın dahil olduğu gruplar arasında yer almaz?

- A) Aile grubu
B) Basketbol kulübü
C) Müzik kulübü
D) 5-A sınıf grubu

10. Aşağıdakilerden hangisi Murat'ın sahip olduğu rollerden biri olamaz?

- A) Solist
B) Kaleci
C) Yeğen
D) Torun

11. Murat ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bazı sorumluluklarını yerine getirmemiştir.
B) Dahil olduğu gruplar değiştikçe rolleri de değişmiştir.
C) Sahip olduğu rollerden biri arkadaş olmaaktır.
D) Arkadaş grubunda en çok sevilen kişidir.

KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİN BİRLİKTE YAŞAMAYA KATKISI

BİLGİLERİMİZİ HATIRLAYALIM

KÜLTÜR

- Bir toplumun tarihsel süreç içerisinde ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklerin bütünüdür.
- Kültür bir toplumun kimliğini oluşturur, onu diğer toplumlardan farklı kılar.
- Toplumsal birlikteliğimizi artıran unsurların başında dilimiz, dinimiz, tarihimiz, düşüncelerimiz, halk oyunlarımız, gelenek ve göreneklerimiz yer alır.
- Farklı kültürlerle saygı duymak birlikte yaşama kültürünü ortaya çıkarır.
- Farklı kültürlerle saygı duyulan yerlerde;
Mutlu ve huzurlu bir toplum yapısı görülür.
Toplumda hoşgörü, empati ve duygudaşlık anlayışı gelişir.
Toplumsal dayanışma artar, birlik ve beraberlik güçlenir.
İnsanlar arasındaki ilişkilerde saygı değeri hakim olur.

Farklı kültürlerle ait gelenek ve göreneklerden bazıları şunlardır:

Holi Festivali

Aşure Günü

Kız İsteme

Kanda Festivali

ÜLKEMİZ VE BAZI ÜLKELERİN KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ

TÜRKİYE

Geleneksel kıyafetlerimiz
(Şalvar, bindallı, cepken)

Müzik aletlerimiz
(Saz, zurna, davul)

Yemeklerimiz
(Baklava, kebab, mantı)

El sanatlarımız
(Ebru, çini, halı dokuma vb.)

KKTC (KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ)

Geleneksel kıyafeti
(Bindallı, cepken)

Müzik aletleri
(Darbuka, zurna, ud)

Ünlü yiyeceği
(Hellim peyniri)

Halk oyunu
(Sirta)

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Önemli!

Türkiye, KKTC ile aynı tarihi ve kültürel bağlara sahiptir. Bu yüzden gelenek ve görenekleri birbirine çok benzemektedir.

Örnek Soru:

Elif ailesiyle birlikte KKTC'ye gitmiştir. Lefkoşa'da misafir oldukları aile onları çok güzel ağırlamıştır. Elif ülkenin Türkiye ile benzerliklerini şaşkınlık içinde bir kağıda not alıp memleketine dönünce öğretmeni ve arkadaşları ile bu bilgileri paylaşmıştır. Elif'in notları şu şekildedir:

"Türkçe konuşuyorlar, misafire ikramda bulunuyorlar, köfte, pilav yiyorlar, davul çalıp halay çekiyorlar. Cumhuriyet Bayramı'nı, Ramazan ve Kurban Bayramı'nı kutluyorlar."

Buna göre, Elif KKTC ile ilgili notlarında aşağıdaki unsurlardan hangilerindeki benzerliğe değinmemiştir?

A) Misafirperverlik

B) Dil

C) Yemek yapısı

D) Geleneksel kıyafet

TÜRKMENİSTAN

Geleneksel kıyafet
(Telpek, Kürte)

Müzik aleti
(Saz)

Ünlü yiyeceği
(Türkmen pilavı)

El Sanatı
(Halı dokumacılığı)

BULGARİSTAN

Geleneksel kıyafeti
(Kukeri)

Müzik aletleri
(Kaval, zurna, gadulka)

Ünlü yiyeceği
(Sıcak - soğuk çorba)

Geleneksel takı
(Martenitsa)

RUSYA

Geleneksel kıyafet
(Sarafan)

Müzik aletleri
(Gusli, balalayka)

Ünlü yiyeceği
(Vinegret Salatası)

Ünlü Bayramı
(Maslenitsa)

ETKİNLİK 1

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

1. ☐ Kültürel öğeler insanları birbirinden uzaklaştırır.
2. ☐ Bulgarların Tolstoy, Dostoyevski, Çehov gibi dünyaca ünlü yazarları vardır.
3. ☐ Farklı kültürlerdeki yaşam biçimlerine saygı göstermek anlayış ve hoşgörüyü artırır.
4. ☐ Türk kahvesi kültürü, Türk toplumlarında olduğu gibi Kıbrıs'ta da yaygın olarak görülmektedir.
5. ☐ Ülkemizde bölgeler arasında kültürel farklılık yoktur.
6. ☐ Rusya'da kutlanan Maslenitsa Bayramı Türklerde kutlanan baharın gelişini çağrıştıran Nevruz Bayramı'na benzemektedir.
7. ☐ Hamburger Almanya'da Türkler tarafından getirilen yiyecek olarak ün yapmıştır.
8. ☐ Ulusların kültürel değerleri birbirinden farklı olabilir.
9. ☐ Farklı kültürlerdeki insanlarla iletişim kurarken saygılı bir dil kullanmamız gerekir.
10. ☐ Türkmenistan'da Mayıs ayının son pazar günü Halı Bayramı olarak kutlanmaktadır.
11. ☐ Kuzey Kıbrıs'ta en popüler spor futboldur.
12. ☐ "Yavru vatan" olarak bilinen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile tarihî ve kültürel bağlarımız vardır.
13. ☐ Muhammara Türk kültürüne ait bir yemektir.

ETKİNLİK 2

Aşağıda verilen ifadeleri ilgili olduğu kavram ile eşleştiriniz.

Toplum fertlerini birbirine yakınlaştırarak dayanışma içerisinde olmalarını sağlayan değerler bütünüdür.	Cepken
Hem ülkemizde hem de KKTC'de giyilen kolları uzun, yırtmaçlı, kısa ve yakasız kıyafettir.	Telpek
Geleneksel Türk evlerinde pencere hizasından sokağa doğru çıkıntısı olan bölümdür.	Kültür
Türkmenistan'da erkeklerin tak-tıkları koyun postundan yapılan bir başlıktır.	Marteniçka
Bulgarların beyaz ve kırmızı iplerden yaptıkları yaşam döngüsünü temsil eden bilekliktir.	Cumba

ETKİNLİK 3

Aşağıda farklı kültürelere ait bazı örneklerle yer verilmiştir.

Bu örneklerin hangi kültürel öge ile ilgili olduğunu karşılıklarına yazınız.

gelenek ve görenek

sanat

giyim

kutlama

müzik

yemek

1. Nevruz / **Türkiye**
2. Kukeri / **Bulgaristan**
3. Plov / **Türkmenistan**
4. Balalayka / **Rusya**
5. Sepet Yapımı / **KKTC**

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

ETKİNLİK 4

5/C sınıfının bazı öğrencileri, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları için farklı ülkelerden okullarına gelen öğrencilerin kendilerini rahat hissetmeleri için aşağıdaki hazırlıkları yapmışlardır.

Öğrencilerin yaptıkları hazırlıklardan yararlanılarak aşağıdaki bilgilerden doğru olanların yanına "D", yanlış olanların yanına ise "Y" yazınız.

- () Ayşe ve Atakan, farklı kültürlere ait kıyafetler giymiştir.
- () Ezgi, arkadaşının inancına yönelik bir hazırlık yapmıştır.
- () Öğrenciler bu hazırlıklarla farklı kültürlerin yaşam tarzına saygı gösterdiklerini ifade etmek istemiştir.
- () Tüm öğrenciler yaptıkları hazırlıklarda empati anlayışıyla hareket etmişlerdir.
- () Demet ve Ezgi manevi kültür unsuruna dikkat etmiştir.
- () Öğrencilerin yaptığı çalışmalar, birlikte yaşama kültürüne katkı sağlayacaktır.

ETKİNLİK 5

Aşağıda Prof. Dr. Şeyma Güngör'ün Türk-Japon kültürlerinin benzerliklerini ve farklılıklarını anlattığı bir yazısına yer verilmiştir.

"Ülkelerimiz birbirinden uzak olsa da kültürel benzerliğimiz çok. Japonya'dan Türkiye'ye gelen bir kişi yemekler dışında çok fazla konuda yabancılik çekmez. Bizdeki meddahlık (taklit ve canlandırmalarla dinleyiciyi eğlendirmek amacıyla yapılan öykü anlatma) hikâyeleri onların 'rakuko' dedikleri şey, yine bizdeki Nasrettin Hoca gibi onlarda da mesajlar barındıran fıkralar anlatılıyor. Aile içinde sevgi, saygı çok güçlü. Ben Japonya'ya gittiğimde otelde kaldım. Bu duruma çok üzülümüşler. Kaldığım otelin ücretini onlar ödemek istedi. İlgiyi çeken bir diğer nokta, sakın Japonlarla el sıkışmayın. Bizde tanışmanın ilk eylemi olan şey el sıkışma, sarılma onlarda kesinlikle yok."

Verilen bilgidен hareketle Türk-Japon kültürünün benzerlikleri olan yandaki ifadelerin yanına "B" farklılıkları olan ifadelerin yanına "F" yazınız.

	İfadeler	B / F
1	Öykü anlatma sanatları	
2	Misafirperverlik anlayışları	
3	Aile bireyleri arasındaki ilişkiler	
4	Selamlaşma şekilleri	
5	Yemek kültürleri	

ETKİNLİK 6

Aşağıda farklı inançların bir arada bulunduğu Mardin’de yaşayan bazı kişilerin ifadelerine yer verilmiştir.

Bir öğrencinin ifadesi şu şekildedir;

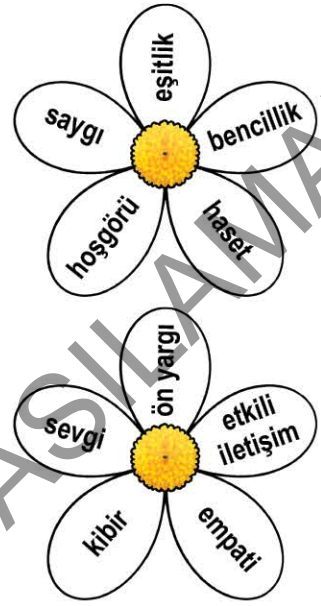
Bayramlarımızda birbirimize gidip geliyoruz.

Birlikte yaşadığımız için birbirimizden etkileniyoruz. Örneğin, bayramlarımızda bizi tebrik etmeye geliyorlar. Bizler de Paskalya Bayramı’nda onlara yumurta (boyanmış) götürüp tebrik ediyoruz.

Bir komşunun ifadesi şu şekildedir;

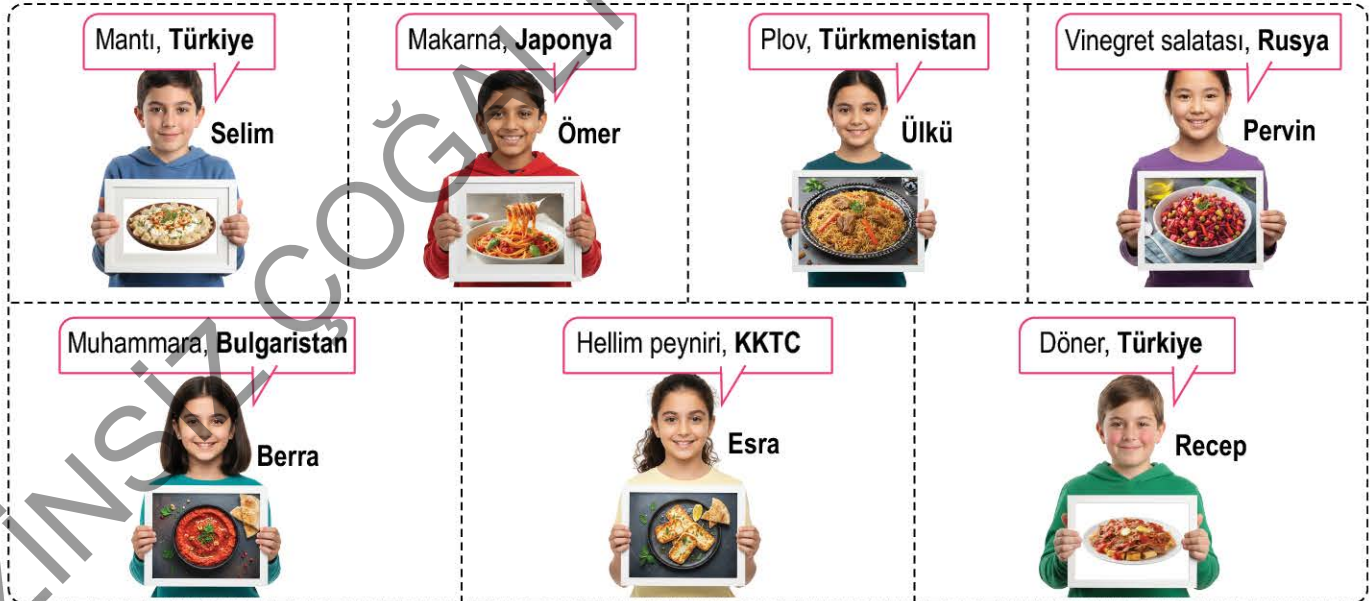
Yaşadığım yerde birçok kültür iç içe geçmiş durumda. Mesela bizim inancımızda ölünün ruhuna helva yapıp dağıtılıyor ama farklı inanca sahip diğer komşumda tatlı çörek yapıp dağıtılıyor. Bu gelenek zamanla bizim inancımıza da geçti. Yemeklerimiz, düşünlerimiz, müziklerimiz zamanla birbirine benzer hale geldi.

Verilen metinden hareketle farklı kültürlerle ait insanların birlik ve beraberlik içinde yaşamalarında etkili olan unsurları çiçekler üzerinden bularak renkli kalemle boyayınız.

ETKİNLİK 7

Şule öğretmen, farklı ülkelerin yiyecekleriyle ilgili görselleri sınıfa getirir ve öğrencilerinden bir görseli alarak bu yiyeceğin hangi ülkenin kültürüne ait olduğunu söylemelerini ister. Bazı öğrenciler aşağıdaki cevapları verir.

Doğru cevap veren öğrencilerin isimlerinin baş harflerini sırasıyla yandaki tırtılın üzerindeki boşluklara yazalım. Karşımıza sürpriz bir kelime çıkacak.

SÜREÇ İZLEME TESTİ

1. Aşağıda uluslararası yemek festivaline katılan İngiliz şefin ifadelerine yer verilmiştir.

"Kültürümüzün yemeklerini sizlere tanıtmaktan çok mutluyum. Sizlerle birlikte ben de yeni lezzetleri tanıdım. Festivalden önce farklı yemekler yapmayı ve tatmayı sevmezdim. Burada olmaktan çok mutluyum. Artık farklı yemek kültürlerinin birer zenginlik olduğunu düşünüyorum."

Buna göre, İngiliz şefin farklı kültürlerle olan yaklaşımının aşağıdaki sonuçlardan hangisini ortaya çıkarması beklenemez?

- A) Ön yargıların ortadan kalkması
B) Birlik ve beraberliğin gelişmesi
C) Kültürel değerlerin unutulması
D) Toplumsal huzurun sağlanması
2. Merve Hanım İstanbul'da alışveriş esnasında tanıştığı Hollandalı çift olan Eva ve Thomas'tan şu sözleri duymuştur: "Türkiye bizim için gezilecek bir ülke değil; tarihi, doğası, mutfağı ve insanıyla hissedilen bir deneyim oldu. Buradan ayrılırken valizimizde hediyelerden çok unutamayacağımız anılar olacak."

Eva ve Thomas'ın ifadelerine göre farklı kültürlerin bir araya gelmesine sebep olan unsur aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Turizm faaliyetinde bulunma
B) Daha iyi bir eğitim alma
C) Ekonomik kazanç sağlama
D) Savaştan kaçma

3. Aşağıda farklı toplumlara ait geleneksel kıyafetlere yer verilmiştir.

Her kültürün kendi geleneksel kıyafetleri vardır ve bu kıyafetler genellikle o kültürün tarih, coğrafya değerleriyle derin bir şekilde ilişkilidir. İnsanlar sadece kendi kültürüne sahip çıkmakla yetinmemeli kültürel farklılıkları bir zenginlik olarak görmelidir.

Verilen bilgide aşağıdakilerden hangisine vurgu yapılmıştır?

- A) Farklı kültürleri tanımak gerektiğine
B) Farklı kültürlerle karşı saygılı olmaya
C) Herkesin kendi kültürüne sahip çıkması gerektiğine
D) Farklı kültürleri örnek almaya
4. Merhaba, ben Anastasya. Rusya'da yaşıyorum. Annem her sabah okula gitmeden önce bana blini (krep) yapar. Havalarda hep soğuk olduğu için kalın montumu giyer şapkamı takarım. Eve geldiğimde misafir varsa bolca çay ve ikram da vardır. Akşam yemeklerde ailecek sofraya otururuz. En çok yeni yıl bayramını severim; çünkü o gün evimizi süsler ve hediyelerle mutluluğumuzu paylaşıyoruz.

Anastasya'nın verdiği ifadelerine göre ülkesinin kültürüne ait aşağıdaki özelliklerinden hangisine değinmemiştir?

- A) Yemek
B) Misafirperverlik
C) Kutlama
D) El Sanatı

5. Aşağıda geleneksel kıyafetlerle ilgili bazı görsellere yer verilmiştir.

Buna göre, verilen görsellerin ilgili olduğu ülkeler aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	①	②	③	④
A)	Japonya	Bulgaristan	Türkmenistan	Rusya
B)	Bulgaristan	Rusya	Japonya	Türkmenistan
C)	Japonya	Rusya	Türkmenistan	Bulgaristan
D)	Rusya	Japonya	Bulgaristan	Türkmenistan

6.	Rus Kültürü	Türk Kültürü
	- Yeni Yıl ve Maslenitsa kutlanır. - Borş çorbası, pelmeni mantısı ve blini yaygındır. - Soğuk iklim nedeniyle kalın kıyafetler giyilir.	- Ramazan ve Kurban Bayramı kutlanır. - Kebap, mantı, dolma yaygındır. - Ilıman iklim nedeniyle hafif kıyafetler giyilir.

Tabloda verilen bilgilerde aşağıdakilerden hangisine değinilmiştir?

- A) Kültürel farklılık B) Kültürel yozlaşma
C) Kültürel birlik D) Kültürel etkileşim

7. Mert, ailesiyle birlikte Japonya'ya gitmişti. Orada bir ailenin evinde çok güzel ağırlandılar. Birlikte çay içip yemek yediler. Mert ilk kez Suşi yedi. Japon ailesi yemek yerken çok sessizdi. Türkiye'de ise sofrada sohbet ederek yemek yenirdi. Evin sahibi çocuk Mert'i okuluna götürdü. Öğrenciler öğretmenlerini eğilerek selamladılar. Ertesi gün Japonların bayram sabahıydı. Herkes geleneksel kıyafetleri olan kimona giydi.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türk-Japon kültür benzerliğine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Eğilerek selamlaşma
B) Misafire nazık davranma
C) Sofrada yenilen yiyecekler
D) Geleneksel kıyafetler

8. ATASÖZLERİ	
Türkiye	Azerbaycan
Ev alma, komşu al.	Ev alma, gonşu al.
İt ürür, kervan yürür.	İt hürar, karvan keçar.
Değme bana, değmeyim sana.	Dayma mana, daymayım sana.

Verilen örnekler karşılaştırıldığında iki ülkenin aşağıdaki kültürel unsurlarından hangisinin benzerlik gösterdiği söylenebilir?

- A) Yemek B) Halk oyunları
C) Dil D) Kıyafet

9, 10 ve 11. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Almanya'da üniversite kazanan Ayşe (Türkiye), Mei (Japonya) ve Lena (Almanya) öğrenci evinde birlikte yaşar. Ayşe ülkesinden getirdiği mantıyı pişirir. Mei yemek yerken çok sessizdir. Ayşe onun yemeği beğenmediğini düşünür. Mei ise sessiz olmanın onların kültüründe saygı anlamına geldiğini söyler. Ertesi sabah Lena erkenden kalkar kahvaltısını hızlıca yapar. Arkadaşları da ona destek olur. Çünkü Almanya'da dakik olmanın çok büyük bir önemi vardır. Hep birlikte vaktinde evden çıkarlar. Gün sonunda bir araya gelen üç arkadaş çok iyi anlaştıklarını böyle devam etmeleri gerektiğini ve birbirlerinin kültürlerini tanıyıp ona göre beraber hareket edebilmelerinin harika bir duygu olduğunu söylerler.

9. Verilen anlatımda farklı kültürlerin bir araya gelmesini gerektiren durum aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Daha iyi yaşam şartlarına kavuşmak	B) Sportif faaliyetler yapmak
C) Sağlık imkânlarından yararlanmak	D) Eğitim almak

10. Üç arkadaşın birlikte uyum içerisinde yaşayabilmelerinin en önemli sebebi aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Yalnız kalmaktan korkmaları	B) Kültürel özelliklere saygılı olmaları
C) Kendi kültürlerinden uzaklaşmaları	D) Kültürlerini korumak istemeleri

11. Verilen anlatımda geçen kültürel farklılıklar arasında;

- I. Mei'nin yemek yerken sessiz olması,
- II. Lena'nın sabah hızlıca kahvaltı yapması,
- III. Ayşe'nin yemekte mantı pişirmesi

davranışlarından hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I	B) I ve II	C) I ve III	D) I, II ve III

BİLGİLERİMİZİ HATIRLAYALIM

İnsanlar toplum hâlinde yaşadıkları için iyi ve kötü günlerinde yardımlaşmaya ve dayanışmaya ihtiyaç duyarlar.

YARDIMLAŞMA

Herhangi bir karşılık beklemeden yardıma ihtiyacı olanlara maddi ve manevi destekte bulunmaktır.

DAYANIŞMA

Bir topluluğu oluşturan bireylerin duygu ve düşünce birliğiyle birbirlerine karşılıklı olarak bağlanmaları ve destek olmalarıdır. En güzel örneği, Tekalif-i Milliye Emirleri'dir.

- Milli Mücadele Dönemi'nde düşmana karşı tüm halk birlik ve beraberlik içinde olmuştur. Türk milleti Tekalif-i Milliye Emirleri'ne uyarak tüm yokluğa rağmen vatanını düşmandan kurtarmak için varını yoğunu ortaya koyup ordusuna yardım etmiştir.

YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMANIN TOPLUMSAL FAYDALARI

- Toplumsal dayanışmaya ve barışa katkı sağlar.
- Toplumsal huzuru artırır.
- Toplumda güven ortamı oluşur.
- Birlik ve beraberliği güçlendirir.

Sivil Toplum Kuruluşu: Bu insanların ihtiyaçlarının karşılanmasına katkı sağlamak için sivil toplum kuruluşları ortaya çıkmıştır. Resmî kurumların dışında ve bunlardan bağımsız çalışan, kar amacı bulunmayan gönüllü kuruluşlardır.

BAZI SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI VE AMAÇLARI

Kızılay: Savaşlarda, deprem ve sel gibi zor durumlarda olan insanların beslenme, barınma ve sağlık alanındaki ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlar.

Darüşşafaka Cemiyeti: Annesi ve babası hayatta olmayan, maddi olanakları yetersiz olan yetenekli öğrencilere karşılıksız eğitim olanağı sağlar.

LÖSEV: Lösemili çocukların sağlık ve eğitim başta olmak üzere her türlü ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olur.

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMAYA ÖRNEKLER

Zimem Defteri: Osmanlı Devleti döneminde esnafın tuttuğu; borçlu olan ihtiyaç sahiplerinin borçlarının, isimleri açıklanmadan hayırseverler tarafından sessizce ödenmesini sağlayan bir yardımlaşma geleneğidir. Burada amaç insan onurunu korumaktır.

1.

Esnaf borcu zimem defterine yazar.

2.

Hayırsever defterden rastgele borç siler.

3.

Hayırsever, borçluyu bilmez; borçlu da kimin ödediğini bilmez.

4.

İnsan onuru zedelenmez.

Hayırsever
Bırakırdı

İhtiyacı
Olan Alırdı

Gizlilik Esastı

Sadaka Taşları: Osmanlı Devleti döneminde meydanlara, cami ve çeşme yanlarına konan insanların kimseyi kırmadan, incitmeden, gizli ve ölçülü yardım yapmasını sağlayan taşlardır. Zengin kişi parasını taşta bırakır, ihtiyacı olan ise yalnız ihtiyacı kadar alırdı.

Askıda Ekmek: Osmanlı Devleti'nden günümüze ulaşan bir uygulamadır. Fırından ekmek alan kişiler ihtiyaç sahipleri için fazladan ekmek parası bırakır, ihtiyaç sahipleri bu ekmekten alırlardı. Yardımlaşmanın gizliliğini esas alan bu sistem günümüzde farklı alanlarda da kullanılmaktadır.

Müşteriler fazladan ödeme yapar.

İhtiyaç sahipleri
ücretsiz ekmek alır.

Örnek Soru:

Tarihteki "Askıda Ekmek" uygulamasından fikir alarak günümüzde askıda kitap, askıda fatura, askıda yemek, askıda ilaç gibi yardımlaşma türleri ile insanların farklı alanlardaki ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu tarz yardımlaşmaların faydaları arasında gösterilemez?

- A) Birlik duygusu güçlenir.
- C) Fazlası olan olmayanla paylaşır.

- B) Yardım alan incitilmez.
- D) İnsanlar arasında rekabeti artırır.

ETKİNLİK 1

Verilen kavramları aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan alanlara uygun bir şekilde yazınız.

iş birliği ve yardımlaşma imece ekonomik ve sosyal
birlik ve beraberlik doğaya sevgi ve dostluk
dernekler ve vakıflar eğitim maddi ve manevi

- Toplumsal dayanışma insanlar arasındaki becerisini geliştirir.
- Yardımlaşma ve dayanışma sayesinde adaletsizlik azalır.
- Yardımlaşmanın güçlü olduğu toplumlarda duyguları güçlü olur.
- Sosyal yardımlaşmanın güçlü olduğu toplumlar içinde yaşarlar.
- Zor durumda olan insanların olarak desteklenmesi sosyal yardımlaşma olarak kabul edilir.
- Okumaya istekli fakat okuyamayan kız ve erkek çocuklar için yapılan yardım yardımı olarak kabul edilir.
- Ağaç dikmek, çevreyi korumak gibi faaliyetler yardım kapsamında değerlendirilmektedir.
- Türk toplumunun tarihinde birçok savaş ve zor dönemler olmuştur. Bu dönemde herkesin birbirine destek olması " " geleneğini ortaya çıkarmıştır.
- Maddi yardımlar bireysel olarak yapılabileceği gibi aracılığıyla da yapılmaktadır.

ETKİNLİK 2

Aşağıda verilen görsellerde ifade edilen yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerini örnekteki gibi yazınız.

ETKİNLİK 3

Sosyal yardımlaşma kurumları ile ilgili aşağıda verilen bilgilerin hangi kuruma ait olduğunu belirleyerek örnekteki gibi eşleştiriniz.

a	Türk Kızılayı	b	Darüşşafaka Eğitim Kurumları	c	Türk Eğitim Vakfı	d	Löse
---	---------------	---	------------------------------	---	-------------------	---	------

	Tanımlar	
1	Ülkemizin ihtiyacı olan kanın tamamını, gönüllü ve sürekli bağışçılardan sağlar.	a
2	Afetlerde ve olağan dönemlerde ihtiyaç sahiplerine yönelik yardım sağlar.	
3	Annesi ve babası hayatta olmayan çocuklara eğitim verir.	
4	Başarılı ve maddi olanakları sınırlı olan öğrencilere burs desteği verir.	
5	Kan hastası çocukların sağlık, eğitim vb. her türlü ihtiyaçlarını karşılar.	
6	Ekonomik sıkıntılardan dolayı okumakta zorlanan gençleri hayırseverlerle buluşturur.	

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

ETKİNLİK 4

Esra öğretmen; öğrencilerinden bazı sivil toplum kuruluşlarının isimlerini vermeden, bu kuruluşların faaliyetleriyle ilgili bilgi vermelerini istemiştir. Öğrencilerin verdikleri bilgiler şu şekildedir:

Gülay : Bakıma muhtaç, yaşlı, sokağa terk edilmiş ve engelli kimselere yardım eder.

Tülay : Doğal afetler sonucunda gıda, yiyecek, barınma sıkıntısı yaşayan ve kan bağıışı ihtiyacı olan kimselere yardım eder.

Kerim : Dağlarda ve zorlu doğa koşullarında yolda kalmış kimselere yardım eder.

Mehmet : Sigara, alkol, kumar gibi zararlı alışkanlıklarla mücadele eden kimselere yardım eder.

Öğretmen, daha sonra aşağıda verilen sivil toplum kuruluşlarına ait olan logoları çıkararak sınıftaki diğer öğrencilerden hakkında bilgi verilen kuruluşun logosunu ilgili arkadaşına vermelerini istemiştir.

Buna göre, öğrencilerin yaptıkları işlemlerden doğru olanların kutucuğuna 😊, yanlış olanların kutucuğuna ☹ çiziniz.

Ali, 2 numaralı logoyu
Mehmet'e vermiştir.

☐

Beril, 1 numaralı logoyu
Gülay'a vermiştir.

☐

Merve, 3 numaralı
logoyu Tülay'a vermiştir.

☐

Canan, 4 numaralı
logoyu Kerim'e vermiştir.

☐

ETKİNLİK 5

Haberleri inceleyerek ihtiyaç sahiplerinin hangi alandaki ihtiyaçlarının karşılanmaya çalışıldığını aşağıda verilen boşluklara yazınız.

ETKİNLİK 6

Aşağıda sosyal sorumluluk projelerine katılan bazı öğrencilerin ifadelerine yer verilmiştir.

Öğrenciler katıldıkları etkinliklerde çekildikleri fotoğrafları farklı renklerdeki kutulara atacaktlardır.

- Sema** : Hayvan dostlarımızın mutluluğu için çabalayıp, barınakları ziyaret edip, onların ihtiyaçları için yardımda bulundum.
- Ömer** : Okuduğum kitapları herhangi bir yere bırakarak kitapların kişiden kişiye dolaşmasına katkıda bulundum.
- Elif** : Ekonomik durumu iyi olmayan öğrenciler için kullanılabilir durumda olan mont, ayakkabı ve kıyafet toplama kampanyasına katıldım.
- Mehmet** : Ülkemizin ağaçlandırılması ve daha yeşil bir dünya için bağışta bulundum.
- Derin** : Kırtasiye malzemelerine ihtiyacı olan köy okullarına destek için bağışta bulundum.
- Berra** : Hasta çocukların tedavisine yardım amaçlı hazırlanan yiyeceklerden satın aldım.
- Arin** : Maddi imkânsızlıklar içinde bulunan minik kardeşlerimizi soğuktan korumak için yeni bot ve mont desteğinde bulundum.
- Talha** : Kapalı ambalajda çantamda taşıdığım köpek mamasını kampanya bağış noktalarına bıraktım.

Öğrencilerin katıldıkları projeler ve kutuların içine atılan fotoğraflardan hareketle aşağıda sembollerle gösterilen ifadelerden doğru olanların sembollerini istediğiniz renge boyayınız.

SÜREÇ İZLEME TESTİ

1. İyi ve kötü günlerde bir arada hareket etmek, sevinçleri paylaşarak çoğaltmak ve hüznleri omuz omuza vererek atlattırmaya çalışmak milletimizin dayanışma ruhunu yansıtır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi zor günlerde yapılan dayanışmaya örnek olarak gösterilemez?

- A) Arama-kurtarma çalışmalarına katılmak
- B) Düğünlerde takı takmak
- C) Özel gereksinimli bireylere yardım etmek
- D) Cihaz evine yemek götürmek

2.

Yardıms severlik; insanlar arasındaki etkileşimi artıran, birlikteliği kuvvetlendiren, bağlılığı artıran, eksikleri tamamlayıp boşlukları dolduran bir duygudur.

Buna göre, yardıms sever insanları aşağıdakilerden hangisine sahip olduğu söylemez?

- A) Çıkarıcı olma B) Duyarlı olma
C) Paylaşımçı olma D) Cömert olma

3.

- Vatandaşlar tüm şehirlerde gıda, su, giysi, battaniye gibi temel ihtiyaçları topladı.
- Birçok kişi kan bağışında bulundu.
- İnsanlar depremzedeler için evlerini açtı, onları misafir etti.

Bu durumdan hareketle aşağıdakilerden hangisinin yardımlaşma ve dayanışmanın insanları üzerinde oluşturduğu kazanımlar arasında yer alması beklenemez?

- A) İnsanlar zor zamanlarda tek yürek olmayı öğrenmiştir.
- B) Farklı düşüncelere sahip insanlar ortak amaçta buluşmuştur.
- C) Sorumluluk alma ve gönüllülük bilinci gelişmiştir.
- D) İnsanlara farklı alanlarda iş kapısı açılmıştır.

4. Ayşe Hanım, mahallesindeki ihtiyaç sahibi bazı komşularına yemek götürmeye karar vermiştir. Fakat bunu onlara açıklamakta belli bir zorluk yaşamıştır. Bu yüzden tüm mahallede yemek vermeye karar vermiştir. Mahallede masalar kurulmuş, bu karar mahalle halkının da birbiriyle tanışıp kaynaşmasına sebep olmuştur.

Buna göre Ayşe Hanım ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İhtiyaç sahibi kişileri incitmek istememiştir.
- B) Toplumsal birliğe katkı sağlamıştır.
- C) Toplumu ekonomik olarak kalkındırmıştır.
- D) İnsanlar arasındaki iletişimin artmasına imkân tanımıştır.

5. 5-A sınıfı öğrencileri komşu şehirlerinde yaşanan sel felaketi sonrası sosyal sorumluluk projesi geliştirmişlerdir. Proje ile ilgili bazı detayları şu şekilde planlamışlardır:

	Hedef Kitle : İhtiyaç sahibi öğrenciler / aileler Afetten etkilenen kişiler
	İhtiyaç Belirleme : Kimlerin neye ihtiyacı olabilir? sorusu tartışılır. Gıda, kıyafet, kırtasiye ihtiyaçları belirlenir.
	Kampanya Yürütme : Yardım toplama köşesi oluşturulur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu projenin sloganı olarak kullanılamaz?

- A) "Birlikte daha güçlüyüz."
B) "Küçük yardımlar, büyük mutluluklar."
C) "Paylaş, birlikte güçlen."
D) "Hayal et, çalış, başar."
6. • Selçuklu ve Osmanlı Devleti'nde vakıf kültürü ile yoksullara yardım edilmiştir.
• Aşevi, yetimhane, hastane, okul gibi kurumlar vakıflar sayesinde ayakta kalmıştır.
• Kurtuluş Savaşı'nda halk yardımlaşarak cepheyi desteklemiştir.
• Günümüzde sivil toplum kuruluşları, belediyeler ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı eliyle yardımlaşma faaliyetleri sürdürülmektedir.

Verilen bilgilere bakılarak ulaşılabilecek ortak yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yardımlar kimseyi incitmeden yapılmaya çalışılmıştır.
B) Yapılan yardımlardan ihtiyaç sahipleri çok mutlu olmuştur.
C) Tarihten bugüne yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri hep var olmuştur.
D) Yardım faaliyetleri genelde temel ihtiyaçlara yönelik yapılmıştır.

7. Ahmet derste öğretmeninden zimem defteri uygulamasını öğrenmiştir. Babasına bu uygulamayı anlatmış, benzer bir yardım yapmak istediğini söylemiştir. Babası ile birlikte şöyle düşünmüşlerdir. Muhtara içine paralar koyarak zarflar bırakalım o da ihtiyaç sahiplerine versin ki ihtiyaç sahipleri kredi kartı borçlarını ödesinler. Daha sonra bu fikirlerini hayata geçirmişlerdir.

Verilen anlatımda zimem defteri uygulamasının hangi yönüne vurgu yapılmıştır?

- A) Kişinin kendini huzurlu hissetmesine
B) Hayırsever insanlara örnek olmasına
C) Yardım alan kişinin mutlu olmasına
D) Birlik ve beraberlik duygusunun gelişmesine

8. Aşağıda Süleyman Demirel Üniversitesi'nin uyguladığı sosyal sorumluluk projesine ait bir görsele yer verilmiştir.

Askıda Yemek		
Askıda: 750 Adet		Kullanılan: 46038 Adet
₺ 70,00 Günlük		
ASKIYA YEMEK BIRAK		

Proje ile yemek bağışında bulunan kişi ile yemek imkanından yararlanan kişi birbirini görmeden kişilerin temel ihtiyaçları karşılanmış olur.

Buna göre, bu uygulamanın insanlığa kazandırdığı değerler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) İnsan onuruna saygı
B) Paylaşma ve yardımlaşma
C) Gizlilik ve gösterişten uzaklık
D) Kendini üstün görme

9, 10 ve 11. soruları aşağıdaki projeye göre cevaplayınız.

Aşağıda 5-E sınıf öğrencilerinden bir grup bir araya gelerek sosyal sorumluluk projeleri için aşağıdaki hazırlıkları yapmışlardır.

Proje Konusu: SESSİZ DESTEK

Proje Ekibi: Öğrenci grubu, rehber öğretmeni, okul yönetimi

1. Aşama: Sorunu Fark Etme
Bazı öğrenciler temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanıyorlar.
2. Aşama: Fikir Geliştirme
Sadaka taşı ve gizli yardım projeleri araştırılır. Bu fikirden yola çıkarak "SESSİZ DESTEK KUTUSU" fikri ortaya çıkar.
3. Aşama: Planlama
Okulda herkesin ulaşabileceği ama dikkat çekmeyen bir yere kilitli bir kaç kutu konulur. Kutunun amacı metinde anlatılır. Kutulara kitap, kırtasiye, para bırakılabilir.
4. Aşama: Görev Paylaşımı
Kutuyu tasarlayanlar, süreci takip edenler belirlenmiştir.
5. Aşama: Uygulama
Öğrenciler gerekli yardımları kutuya bırakır. İhtiyaç duyan öğrenciler kimseye sormadan alabilir.

9. Sosyal sorumluluk projesinin hazırlanmasında öğrencilerin çalışmaları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi söylenemez?

- A) Yardımlaşma yöntemine yönelik araştırma yapmışlardır.
- B) Toplumsal duyarlılık doğrultusunda hareket etmişlerdir.
- C) Projelerine yönelik görev paylaşımı yapmışlardır.
- D) İhtiyaç sahibi öğrencileri belirlerken ayrımcılık yapmışlardır.

10. Bu projeye katılım sağlayan öğrencilerde gelişmesi beklenen değerler aşağıdakilerin hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) Empati, Kibir, İnsan sevgisi
- B) Yardımlaşma, Paylaşma, Gösteriş
- C) Fedakârlık, Dayanışma, Duyarlılık
- D) Toplumsal Dayanışma, Rekabet, Bencillik

11. Bu projenin uygulanma yöntemi düşünüldüğünde aşağıdaki sözlerden hangisinin proje ile doğrudan bağlantılı olduğu söylenebilir?

- A) Damlaya damlaya göl olur.
- B) Sağ elin verdiği, sol el bilmesin.
- C) Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım.
- D) İyilik eden iyilik bulur.

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

1. 5/A sınıfında öğrenim gören Gülce, her sabah sınıf defterini alır ve öğretmenin masasına koyar. Dersini dikkatli bir şekilde dinleyen Gülce, okul sonrası dinlendikten sonra karate kursuna gider. Hocalarıyla birlikte antrenmanlarını yapar. Müziğe de ilgisi olan Gülce hafta sonu piyano kursuna katıldıktan sonra ailesiyle birlikte babaannesini ve dedesini ziyaret eder.

Buna göre, Gülce'nin zaman içerisinde aşağıdaki rollerden hangisini üstlendiği söylenemez?

- A) Kardeş B) Torun
C) Sporcu D) Müzisyen

2. Aşağıda farklı ülkelerde selamlaşırken kullanılan yöntemlerle ilgili bilgilere yer verilmiştir. **Türk kültüründe;** sarılma, el öpme, baş hafif öne eğme ile selamlaşılır.

Filipin kültüründe; kendinden büyük kişinin elini alıp alnına koyarak selamlaşılır.

Japon kültüründe; birbirlerine hafifçe boyun eğerek selam verilir.

Hindistan kültüründe; eller kaldırılıp avuç içleri birleştirilerek "Namaste" kelimesi söylenerek selam verilir.

Verilen bilgilerden aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Beden dilinin kültürlere göre değişik anlamlar ifade ettiğine
B) Ülkelerin birbirinden farklı selamlaşma şekillerinin olduğuna
C) Selamlaşma yöntemindeki farklılığın sebebinin dini etken olduğuna
D) Selamlaşma türünün, ülkelerin kendi kültürünü belirlediğine

3. Aşağıda Sena öğretmen, farklı ülkelerin kültürlerini anlattıktan sonra, öğrencilerine "Nesi Var?" oyununu oynatmak üzere hazırladığı şemalardan birine yer verilmiştir.

Buna göre, Sena öğretmen oyunda sorduğu ülkenin aşağıdaki kültürel özelliklerinden hangisi ile ilgili bilgi vermemiştir?

- A) Kıyafet B) Halk oyunu
C) Müzik aleti D) Yemek

4. Soykan ailesinin yurt dışında yaşayan oğlu Afrikalı bir kız ile evlenmiştir. Aile, gelinleri Fadhila'yı çok sevmiş, ülkenin geleneksel lezzetlerini onunla tanımıştır. Fadhila da Türkiye'ye ilk geldiğinde çiğ köfteyi hiç sevmeyen şimdi en sevdiği lezzetlerden olduğunu ifade ederken, yaşamlarına dair güzel anılarını da sosyal medya üzerinden paylaşarak herkese örnek olmuştur.

Verilen anlatımdan hareketle, kültürel özelliklere saygı duyulan yerlerde;

- I. Paylaşma ve bütünleşme ortamının varlığı,
II. Mutlu ve huzurlu bir toplum yapısı,
III. Dayanışma, birlik ve beraberlik

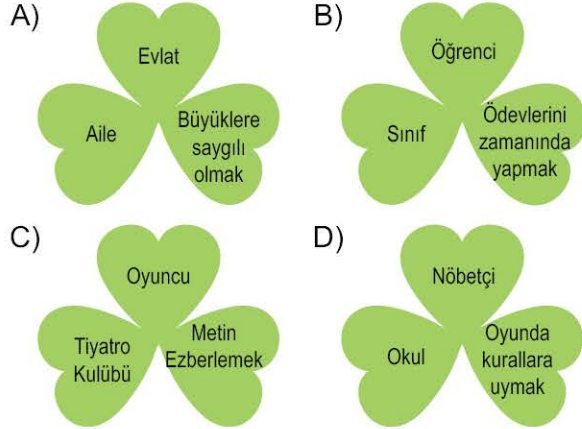
durumlarından hangilerinin gözlemlenmesi beklenir?

- A) Yalnız II B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

5. Sevda öğretmen, öğrencilerinden üç yapraklı yonca üzerinde "grup, rol ve sorumluluk" kavramlarının arasındaki ilişkiye ait yazılı olduğu görseller hazırlamalarını istemiştir.

Buna göre, aşağıdaki öğrencilerinden hangisinin yaptığı çalışma yanlış olmuştur?

6. Aşağıda Kamerun'da yaşayan bir influencerin sayfasında geleneksel yöntemlerle fufu tarifini vermesinin ardından sayfasına gelen yorumlardan bazılarına yer verilmiştir.

Seda : Damak zevkiniz biraz farklı gibi, yine de denemek isterim.

Esra : Arabaşı çorbasının hamuruna benziyor sanki, güzeldir bence.

Beril : Elinize sağlık, ben de denemek istiyorum.

Aylin : Mide bulandırıcı, bunu kimse yemez Türkiye'de.

Buna göre, aşağıdaki kişilerden hangisinin başka insanların yaşam tarzına karşı hoşgörülü olduğu söylenemez?

- A) Seda'nın B) Aylin'in
C) Beril'in D) Esra'nın

7. Aslı ve Didem mahallelerinde oturan yaşlıları tespit etmiş ve bu kimseleri ziyarete gitmişlerdir. Onları belirli aralıklarla ziyaret etmek istediklerini, onlara kitap okumayı, yürüyüş yaparken arkadaşlık etmeyi ve alışveriş ihtiyaçları için kendilerine destek olmak istediklerini iletmışlerdir. Pek çok yaşlı bu fikre bayılmış ve çok mutlu olmuştur.

Bu etkinliğin Aslı, Didem ve yaşlılar üzerinde aşağıdaki kazanımlardan hangisini sağlaması beklenemez?

- A) Empati duygusunun gelişmesi
B) İhtiyaç sahiplerinin yalnızlık duygusundan uzaklaşması
C) Mahalle halkı arasında çatışmanın artması
D) Gençlerde sorumluluk bilincinin artması

8. Aşağıda Enes'in ifadelerine yer verilmiştir.

Enes

- Yavuz Sultan Selim Ortaokulu 5-A sınıfında okuyorum.
- Ailemin ikinci çocuğu olarak kardeşimle ilgilenip anneme yardımcı oluyorum.
- Futbol takımında tüm çalışmalara katılıyor ve kaleci olarak görev alıyorum.

Enes'in ifadelerinden hareketle aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) İçinde bulunduğu gruplarda farklı roller üstlendiğine
B) Abi rolünün sorumluluklarına uygun davrandığına
C) Aile grubu içinde birden çok rolü olduğuna
D) Gelecekte futbolcu olmak istediğine

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

9. Aşağıda bir bulmacanın sorularına ve çözümlerine yer verilmiştir.

- 1 Ülkemizde Ege yöresine özgü halk oyunu türü.
- 2 Ülkemizde gömlek üzerine giyilen kolları yırtmaçlı yakasız giysi.
- 3 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan bir tür beyaz peynir.
- 4 Türkmen erkeklerinin bir parçası olan başlık.

Verilen soru ve cevaplardan hareketle;

- I. Türk kültürüne ait farklı alanlardaki öğelere yer verilmiştir.
- II. İki farklı ülkenin kıyafet kültürüne değinilmiştir.
- III. Ülkeler arasındaki yemek farklılıklarına örnek verilmiştir.

Çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

10. Toplumsal hayatımızı oluşturan gruplar arasında arkadaş, akraba ve komşuluk grupları yer alır.

Buna göre, grupların özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Birbirini tanıyan insanlardan oluşma
B) Aynı evde yaşama
C) Ortak bir amaca sahip olma
D) En az iki veya daha fazla kişiden oluşma

11. Mehmet öğretmen, öğrencilerini gruplara ayırmış ve onlardan; sosyal bağları güçlendiren, toplumsal yardımlaşmaya katkı sağlayan, problemlerin çözümüne destek olan sosyal sorumluluk projeleri üretmelerini istemiştir.

Buna göre, aşağıdaki projelerden hangisinin istenilen amaçlarla örtüştüğü söylenemez?

- A) "Arkadaşımız Üşümesin"
(Kullanmadığın montunu bağışla.)
- B) "Destek Zamanı"
(Depremzede kardeşlerin için bir adım da sen at.)
- C) "Komşu Eli"
(Yemeğinden bir kap da komşuna ver.)
- D) "Sayfa Sayfa Gelecek"
(Ne kadar çok okursan geleceğin o kadar güzel olur.)

12. Sadaka taşları için; "Kanââtkarlığın toplumsal yardımlaşma içinde ne kadar önemli olduğunun en önemli göstergesidir." **diyen bir sosyal bilgiler öğretmeni bu ifadesine kanıt olarak sadaka taşlarının aşağıdaki özelliklerinden hangisini gösterebilir?**

- A) Yardım alan kişinin paradan sadece ihtiyacı kadar aldığını
B) Yardım yapan ve alan kişinin gizli kaldığını
C) Sadece İstanbul'da değil geniş bir coğrafyada yayıldığını
D) Yardımlaşmanın onur kırıcı bir duruma meydan vermeden gerçekleştiğini

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

13. Şule dâhil olduğu gruplar ve bu gruplarda üstlendiği rollerle ilgili aşağıdaki tabloyu hazırlamıştır.

Grup	Rol	
Aile Grubu	 Çocuk	 Kardeş
Komşuluk Grubu	 Arkadaş	 Komşusuna yardım eden çocuk
Okul	 Öğrenci	 Nöbetçi

Tabloda verilen bilgilerden hareketle Şule ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Aynı anda birden fazla role sahiptir.
- B) Birden çok grupta yer almaktadır.
- C) Öğrenci olmak sonradan sahip olduğu rollerdendir.
- D) Dâhil olduğu gruplardaki sorumluluklarını aksatmaktadır.

14. Aşağıda Hande'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) kültürel özelliklerini tanıtırken kullandığı bazı görsellere yer verilmiştir.

Sesta

Darbuka

Karşılama

Hellim peyniri

Buna göre, Hande KKTC'nin aşağıdaki kültürel özelliklerinden hangisine ait bir görsele yer vermemiştir?

- A) El sanatı
- B) Yemek
- C) Mimari
- D) Halk oyunu

1. DÖNEM 1. YAZILIYA HAZIRLIK

1. 5. sınıf öğrencisi olan Meryem, sabah erkenden okula gitti. Sınıfa gelen arkadaşlarını "Günaydın" diye selamladı. Çünkü o gün Meryem sınıf nöbetçisi idi. İlk dersleri en sevdiği ders olan matematikti. Yine çok mutlu bir şekilde teneffüse çıktı. Arkadaşlarıyla oyun oynadılar. Akşam eve gittiğinde annesinin biraz keyifsiz olduğunu fark etti. Hemen "Annecim, ben yemek sofrasını kurmaya ve kaldırmaya yardım ederim. Sen biraz daha yat dedi."

Aşağıdaki soruları metne göre yanıtlayınız. (20 Puan)

a) Meryem'in okuldaki sorumluluklarını yazınız.

.....

b) Meryem'in annesini düşünmesi ve ona destek olmayı talep etmesi hangi değerlere önem verdiğini gösterir?

.....

2. Karimov ailesi çocukları Aziza'nın daha iyi bir üniversitede okuması ve iş imkânlarından yararlandırması için Türkiye'ye göç etmiştir. Bu durumda kültürel benzerliklerin etkisi olmuştur. Aziza yeni okulunda dili ve arkadaşlarını tanımakta zorlanmıştır. Sınıf arkadaşları ve öğretmenleri Aziza'nın okula ve çevreye uyum sağlaması için okulda kültürel kaynaşma etkinliği planlamıştır. Bu duruma çok memnun olan aile "Göç etmek için Türkiye'yi seçerek ne kadar doğru bir karar vermişiz." dediler. Etkinliklerde Türk kültürü ve ortak geleneklere yer vermişlerdir. Aziza da kendi ülkesini tanıtmış ve "Farklılıklarımız ve benzerliklerimizle bir arada olabilmek ne kadar güzel." demiştir.

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız. (30 Puan)

a) Karimov ailesinin Türkiye'ye gelmesini gerektiren durum nedir?

.....

b) Farklı kültürlerden insanların bir arada yaşayabilmesine katkı sağlayan unsurlar nelerdir?

.....

c) Farklı kültürden insanların bir arada yaşaması topluma nasıl bir katkı sağlamıştır?

.....

3. Türkiye'den Almanya'ya taşınan Feray Hanım kendi kültürüne ait bir yemeği hazırlayarak bazı komşularına ikram etmiştir. Komşulardan bazıları bu durumu memnuniyetle karşılayıp yemeği tadarken bazı komşular bu tutumdan rahatsızlık duymuş ve yemeği almadıkları gibi mesafeli davranmışlardır. Zaman içerisinde birbirlerinin kültürlerini tanıyan komşular arasında güçlü bağlar oluşmuştur.

Aşağıdaki soruları metne göre yanıtlayınız. (20 Puan)

a) Feray Hanım'ın komşularına yemek ikram etmesi hangi toplumsal değere örnektir?

.....

b) Feray Hanım'ın bazı komşularıyla arasında güçlü bağlar kurulmasına sebep olan unsurlar nelerdir?

.....

4. Aylin öğretmen öğrencilerine kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için "Okuma ve Kütüphane Proje Grubu" kurmalarını istedi. Bunun için Ömer'i görevlendirdi. Ömer grup lideri olarak belli bir plan hazırladı. Sınıf kitaplığı için kitap toplama, okunan kitapların tanıtım afişini hazırlama gibi çeşitli görevleri arkadaşları arasında paylaştırdı. Yapılan çalışma diğer sınıflar ve okul müdürü tarafından takdirle karşılandı. Okul kütüphanesinden ödünç aldığı kitabı henüz eve ulaşmadan serviste okuyan Ömer, eve gider gitmez kitaptan etkilendiği yerleri annesine ve ablasına anlattıktan sonra üst katlarında oturan Alilere oynamaya gitti.

Aşağıdaki soruları metne göre yanıtlayınız. (20 Puan)

a) Ömer'in dâhil olduğu grupları yazınız.

.....

b) Ömer'in üstlendiği rolleri yazınız.

.....

5. Fahriye Hanım, uzun süredir felçli olan hastasına bakmaktadır. Kendisi de yaşlı olduğu için evinin işi ve hastanın bakımını yapmakta zorlanmaktadır. Haberlerde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının çalışmalarından birinin yaşlı, engelli ve ağır hastalığı bulunanlara hizmet verdiğini duyan Fahriye Hanım gerekli yerlere müracaat etmiştir. İhtiyacına gerekli cevap verilmiş, hastanın öz bakım ihtiyacının düzenli olarak bakanlıkça yapılmasına karar verilmiştir.

Fahriye Hanım'ın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının yaptığı yardımlaşma ve dayanışma faaliyetinden nasıl etkilendiğini yazınız. (10 Puan)

.....

.....